

LEADER
EESTI

Maaelu Arengu Euroopa
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

JÄRVAMAA KÄSITÖÖVÕRGUSTIKU ÕPPEREIS MUHUMAALE

19. aprill 2017

KOKKUVÕTE

Järvamaa LEADER tegevusgruppide poolt korraldatud käsitöövõrgustiku õppereisil osales 19. aprillil 22 inimest, päev oli pikk ja muljeterohke. Ühtekokku külastati 6 Muhu saare käsitöetevõtet või -ettevõtjat. Külustusprogrammis olid ülekaalus küll naiskäsitöölised: tikkijad, õmblejad, lambanahast toodete valmistaja jne, aga tutvuda sai ka traditsioonilise puutööga ning juttu puhuda ka nende toodete valmistajaga.

Küsimusi jätkus järvakatel palju kõigile ettevõtjatele – uuriti materjale, erinevate toodete valmistamise nippe, turunduskogemusi ja kõike muud käsitöövaldkonnaga haakuvat. Käsitööseltsi Oad ja Eed esindajad andsid põhjaliku ja fotoderohke ülevaate seltsi 20 aasta ettevõtmistest. Seda, et Muhu käsitööd hindavad kõrgelt välisturistid, on lihtne aimata. Üllatav oli aga teada saada, et muhu naised on korraldanud taanlastele, hollandlastele ja isegi jaapanlastele lausa kudumise ja tikkimise koolitusi.

Mida head silma jäi?

Kõigepealt ülevaatlik veebileht, kust on juba reisi planeerides kerge vaevaga leitava kõik saare külalisele vajalik info. <http://www.muhu.info/>

Teiseks koostöö. Liiva keskus on kenasti külge külje kõrval mitmed käsitöökojad, söögikohad, kohaliku toidu poed. Sealsamas asub käsitööselt ja ka käsitöö müügikoht - on põhjust pikemalt peatuda. Koos tegutsevad tikkija ja pätimeister, käsitsi ja masinaga tikkija, tikkija ja õmbleja. Anti ka lahkesti infot üksteise tegemiste kohta. Jäi mulje, et ollakse üksteisele pigem toetajaks kui konkurendiks.

Need, kes ettevõtjaks pole hakanud, tegutsevad koos käsitööseltis. Asta Sepp, seltsi asutajaliige rääkis, et ühiselt õpitakse igal aastal midagi uut, juhendama kutsutakse kunstnikke ja meistreid ka väljastpoolt. Kooskäimine on stiimuliks, korraldatakse näitusi ja ollakse kogukonnas aktiivsed. Püsivus on viinud sihile, teadmised muhu käsitööst on levinud üle maailma ja huvilised tulevad kaugelt kohale, et meistritelt õpetust saada.

Kolmandaks – ladus suhtlemine. Oma loo rääkimine teeb paiga küllastajale meeldejäävaks. Väga tore oli viibida Kalju Tuuliku juures, kelle hoolitsetud koduõu andis väikse elustiilimuuseumi mõõdu välja. Juttu jätkus kauemaks, puutöö imetlemise kõrval tuli kõne alla loodus, vanad tööriistad ja kombesid. Männiku käsitöötalus said huvilised põhjaliku ülevaate muhu tikandi ajaloost ja tehnikatest. Teame nüüd, et õiges lilltikandis on igal õiel vähemalt 4 värvivarjundit. Oskame ka vahet teha vanemal ja uuemal tikandil. Meister tundis oma ala sügavuti ja oskas selgitada selle muutumist ajas.

Märkasime, et omakultuuri tutvustamisel oldi leidlikud ja järjekindlad. Liival olid söögikohad kujundatud etnograafiliste fotode ja esemetega, seintel rippusid originaalvaibad, puulusikad ja põllutööriistad. Sadamakohvikus olev näitus jutustas kohaliku laevanduse areguloost. Käsitööd sai osta kõikjalt: töökodadest, kohvikutest, sadamast. Tikkija Sirje Tüür oli ka oma maja „lilltikandisse“ rüütanud, seda küll värvi ja pintsli abil.

Käsitöölise järelkasvu teemal vesteldes tõdes üks meister, et kui kellegi välja õpetad, ei pruugi ta jääda sinu ettevõttesse, vaid võib saada otseseks konkurendiks. Õpetada võid tehnikat, põhimõtet, kuid oma nägu ei saa lasta ära näpata. Ka hind, mis käsitöö juures on alati valus teema, peaks olema õiglane. Kui kõrvuti on masstootmisettevõtte ja meistrikoda, julgegu meister töö eest väärilist tasu küsida.

Tõime reisilt kaasa hulga muljeid ja värvikat käsitööd.

Hedi Jürgen ja Riina Trumm